

Preču zīmes izvēle vai radīšana ir katra jauna biznesa pasākuma svarīga daļa. Ja apzīmējums izraudzīts veiksmīgi, tas kļūst par produkta un komersanta vizītkarti. Preču zīme patērētājiem ļauj atpazīt konkrēto produktu plašajā līdzīgo produktu klāstā un izvēlēties sev vajadzīgo. Taču, lai veidotu stipru zīmolu, ir jādama arī par preču zīmes aizsardzību, lai gadījumā, ja tirgū parādās atdarinājumi, pret tiem varētu efektīvi cīnīties. Tāpat preču zīmi nepieciešams reģistrēt. Protams, lietot var arī neregistrētu preču zīmi, ciktāl tā neskar citu personu tiesības. Vienīgi tad sarežģītāk ir vērsties pret identisku vai līdzīgu zīmju izmantotājiem.

Preču zīme ir apzīmējums, kuru lieto, lai kāda uzņēmuma preces un pakalpojumus atšķirtu no citu uzņēmumu precēm un pakalpojumiem. Tās pamatfunkcija ir garantēt preču vai pakalpojumu komerciālās izcelsmes identitāti patērētāju uztverē, lai ar attiecīgo zīmi marķētās preces vai pakalpojumi būtu bez pārpratumiem identificējami visā preču un pakalpojumu kopumā. Lai apzīmējums šo funkciju varētu pildīt, tam ir jāatbilst vairākiem kritērijiem.

Preču zīmi var veidot jebkurš apzīmējums, ko var grafiski attēlot.

Preču zīme var būt:

- **vārdiska** – vārdisks apzīmējums (burti, cipari, vārdi un vārdu savienojumi) bez noteiktas grafiskas formas;
- **figurāla** – vārdisks apzīmējums īpašā rakstībā vai īpašā krāsā, logo, zīmējums, etiķete utt.;
- **telpiska** – trīsdimensiju apjoms, preces vai tās iesaiņojuma forma;
- **krāsu zīme** – krāsas tonis vai toņu salikums bez verbāliem vai figurāliem elementiem;
- **skaņu zīme** – skaņas, melodija;
- **kustību zīme** – animācija, elementi kustībā;
- **hologrāfiska** – hologramma.

Dzintary

M 62 636; DZINTARS, A/S

M 65 229; BALTIC TAXI, SIA

M 68 506; CIDO GRUPA, SIA

M 65 296; ALDARIS, A/S

Imt

M 66 134; LATVIJAS MOBILĀIS TELEFONS, SIA

M 68 024; LATVIJAS MAIZNIEKS, AS

M 65 727; LAUMA LINGERIE, AS

Preču zīmes aizsardzību var iegūt, reģistrējot zīmi valsts rūpnieciskā īpašuma iestādē. Preču zīme ir aizsargāta tikai tajā valstī, kur tā ir reģistrēta.

Preču zīmes aizsardzību Latvijā var iegūt, reģistrējot to Latvijas Republikas Patentu valdē.

Preču zīmes aizsardzību citās valstīs var iegūt:

- iesniedzot preču zīmes starptautiskās reģistrācijas pieteikumu Latvijas Republikas Patentu valdē, var iegūt aizsardzību jebkurā no pieteicēja norādītajām Madrides Savienības dalībvalstīm;
- iesniedzot Eiropas Savienības preču zīmes (agrāk – Kopienas preču zīmes) reģistrācijas pieteikumu Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojā jeb EUIPO (agrāk – Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs jeb ITSB) Alikantē (Spānija), var iegūt preču zīmes aizsardzību vienlaikus visās Eiropas Savienības dalībvalstīs;
- iesniedzot preču zīmes reģistrācijas pieteikumu izvēlētajā valstī rūpnieciskā īpašuma iestādē saskaņā ar šīs valsts normatīvo aktu prasībām.

Lietot var arī neregistrētu preču zīmi, ciktāl tā neskar citas preču zīmes tiesību lauku. Zīmes reģistrācija nav zīmes lietošanas priekšnoteikums. Vienīgi tad ir grūtāk apstrīdēt identisku vai līdzīgu zīmju izmantošanu.

Preču zīmes reģistrācijas priekšnoteikumi

Pirms iesniegt preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, preču zīmes pieteicējam ir jāizvērtē:

1) vai izvēlētais apzīmējums ir reģistrējams kā preču zīme. Saskaņā ar vispārpieņemtu preču zīmju reģistrācijas praksi, neregistrējami ir šādi apzīmējumi:

- apzīmējumi, kam attiecībā uz konkrētajām precēm vai pakalpojumiem trūkst jebkādas atšķirtspējas (īpatnības, kas tos ļauj atšķirt no citām zīmēm);
- preces un pakalpojumus vai to īpašības aprakstoši apzīmējumi, ja preču zīmē nav citu atšķirtspējīgu elementu;
- ikdienas valodā vai komercdarbības paražās vispārpieņemti termini attiecībā uz reģistrācijai pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem;
- patērētājus maldinoši apzīmējumi;
- apzīmējumi, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem;
- valstu ģerboņi, karogi, starptautisko organizāciju emblēmas, karogi, nosaukumi un to saīsinājumi;
- heraldika, valsts apbalvojumi, citas zīmes ar augstu simbolisku vērtību, reliģiskie simboli;
- plaši pazīstamu preču zīmju atdarinājumi.

2) vai identisks, līdzīgs apzīmējums pieteicēju interesējošā valstī jau nav reģistrēts vai pieteikts reģistrācijai attiecībā uz tām pašām vai līdzīgām precēm. Pat tad, ja rūpnieciskā īpašuma iestāde kādu preču zīmi atzīst par reģistrējamu, agrākas preču zīmes īpašniekam ir tiesības nepieļaut identiskas vai līdzīgas preču zīmes reģistrāciju vai vēlāk panākt reģistrētās preču zīmes atzīšanu par spēkā neesošu. Latvijā agrākas preču zīmes šajā izpratnē ir visas Latvijas Republikas Patentu valdē agrāk reģistrētās vai reģistrācijai pieteiktās preču zīmes, agrāk reģistrētās vai agrāk reģistrācijai pieteiktās Eiropas Savienības preču zīmes, kā arī uz Latviju agrāk attiecinātās starptautiskās preču zīmes. **Par Latvijā spēkā esošajām preču zīmēm informāciju var iegūt Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “Datubāzes”:** <http://www.lrpv.gov.lv/lv/precu-zimes/datubazes>

Minētie preču zīmes reģistrācijas priekšnoteikumi vienlīdz jāņem vērā, piesakot gan nacionālo, gan arī Eiropas Savienības un starptautisko preču zīmi.

Preču zīmes reģistrācija Latvijā (nacionālā reģistrācija)

Latvijā reģistrētas preču zīmes īpašniekam tiesības uz preču zīmi ir tikai Latvijas teritorijā.

Preču zīmes reģistrācijas pieteikumu Patentu valdē var iesniegt tiešsaistē Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “E-pakalpojumi”: <http://www.lrpv.gov.lv/lv/e-pakalpojumi/e-pakalpojumi>

vai aizpildot speciālu pieteikuma veidlapu, kas ir pieejama Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “Preču zīmes” – “Veidlapas”: <http://www.lrpv.gov.lv/lv/precu-zimes/veidlapas>

Pieteikumā ir jānorāda pieteicēja vārds, reģistrācijai pieteiktais apzīmējums un preču un pakalpojumu saraksts, attiecībā uz kuru zīmi vēlas reģistrēt, preces un pakalpojumi jāsaņem pa klasēm saskaņā ar Nicas klasifikāciju. **Nicas klasifikācija nosaka, ka radniecīgas preces vai pakalpojumi attiecas uz vienu un to pašu klasi. Ar klasifikāciju var iepazīties Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “Preču zīmes” – “Nicas klasifikācija”:** <http://www.lrpv.gov.lv/lv/precu-zimes/nicas-klasifikacija/klasu-virsraksti>

Mēneša laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas ir jāsamaksa pieteikuma maksa. Šīs maksas apmērs ir atkarīgs no preču un pakalpojumu klašu skaita – ja pieteikumā ietvertu klašu skaits pārsniedz vienu, ir jāmaksā papildmaksa. Patentu valdes tīmekļvietnē tiešsaistē iesniegtiem un turpat uzreiz apmaksātiem pieteikumiem ir piemērojama maksas atlaide 10% apmērā. **Informācija par preču zīmes izmaksām pieejama Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “Preču zīmes” – “Izmaksas”:** <http://www.lrpv.gov.lv/lv/precu-zimes/izmaksas>

Patentu valde veic pieteiktā apzīmējuma ekspertīzi. Vispirms tiek veikta pieteikuma iepriekšējā izskatīšana jeb formālā pārbaude – tiek pārbaudīts, vai pieteikums ir pareizi sastādīts un satur visus nepieciešamos komponentus. Šajā posmā pati preču zīme vēl netiek vērtēta. Ja pieteikumā ir kļūdas vai nepilnības, Patentu valde lūdz pieteicēju tās novērst. Formālajai ekspertīzei noslēdzoties, preču zīmes pieteicējs saņem dokumentu “Pieteikuma akcepts”.

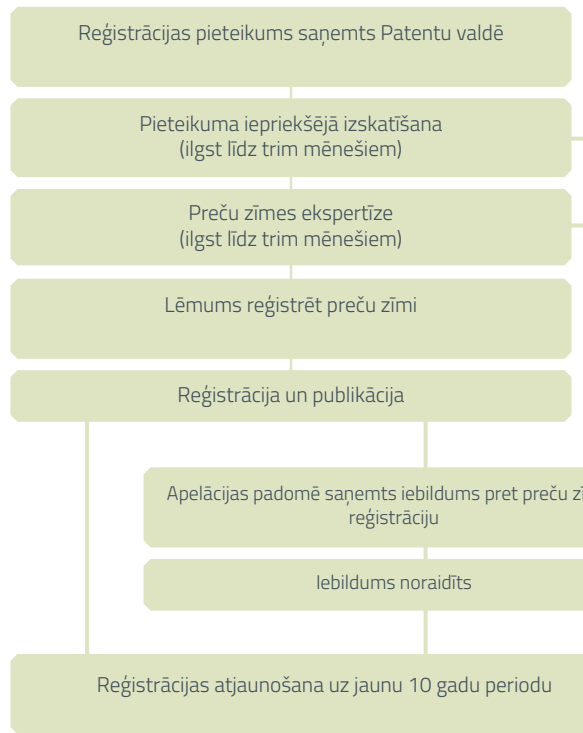
Pēc pieteikuma akcepta seko preču zīmes ekspertīze. Patentu valde pārbauda, vai pieteiktais apzīmējums spēj veikt preču zīmes funkcijas, proti, vai minētais apzīmējums nav uzskatāms par neregistrējamu. Patentu valde nepārbauda, vai identisks vai līdzīgs apzīmējums jau nav reģistrēts, un, ja vien apzīmējums

atbilst vispārējiem reģistrējamības principiem, preču zīmi atzīst par reģistrējamu un par to informē pieteicēju. Pēc reģistrācijas maksas samaksāšanas preču zīme tiek reģistrēta un publicēta Patentu valdes oficiālajā izdevumā.

Triju mēnešu laikā no preču zīmes publikācijas dienas agrāko tiesību (preču zīmju, citu rūpnieciskā īpašuma tiesību, autortiesību, komerciesību) īpašnieki var iesniegt iebildumus pret preču zīmes reģistrāciju. Iebildumus izskata Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome (turpmāk – Apelācijas padome). Ja iebildums ir pamatots, Apelācijas padome to apmierina, un preču zīmes reģistrācija tiek atzīta par spēkā neesošu. Samaksātās maksas netiek atmaksātas.

Ja minētajā termiņā iebildums nav iesniegts, preču zīmes reģistrāciju var apstrīdēt tiesā (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa).

Preču zīmju reģistrācijas procedūra

Papildu informācija

Pieteikums atzīts par neiesniegtu* – pieteikums sākotnēji nesatur kādu no pieteikuma datuma noteikšanai obligātajām sastāvdaļām (ziņas par pieteicēju, reģistrācijai pieteikto apzīmējumu, preču/pakalpojumu sarakstu vai pieteikuma samaksas dokumentu), un pieteicējs šos trūkumus nenovērš

Pieteikums noraidīts* – iepriekšējās izskatīšanas laikā pieteicējs nav novērsis trūkumus pieteikuma sastāvdaļās, kas nav saistītas ar pieteikuma datuma noteikšanu

Reģistrācijas atteikums* – pieteiktais apzīmējums atzīts par tādu, kas nav reģistrējams

Reģistrācija atzīta par spēkā neesošu** – apmierināts ieinteresētās personas iesniegtais iebildums, un preču zīme atzīta par spēkā neesošu ar reģistrācijas dienu

* lēmums var tikt apstrīdēts, iesniedzot apelāciju Patentu valdei

** lietu var no jauna izskatīt tiesā

Eiropas Savienības preču zīmes regulējumu nosaka Padomes regula (EK) Nr. 207/2009 par Eiropas Savienības preču zīmi, kas stājas spēkā 2016. gada 23. martā.

Eiropas Savienības preču zīmes tiek reģistrētas Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojā (EUIPO) Alikantē (Spānijā), un reģistrācija vienlaikus attiecas uz visām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Latvijas teritorijā Eiropas Savienības preču zīmei un Latvijā reģistrētai preču zīmei ir vienādas tiesības.

Pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas pieteicējam ir jāpārbauda, vai identiska vai līdzīga preču zīme attiecībā uz identiskām vai līdzīgām precēm un pakalpojumiem jau nav reģistrēta kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm. **Plaša informācija par Eiropas Savienības, nacionālā un starptautiskā līmenī pieteiktām un reģistrētām preču zīmēm ir pieejama meklēšanas rīkā “TMview”:**

<https://www.tmdn.org/tmview/welcome.html?lang=lv>

Lai reģistrētu Eiropas Savienības preču zīmi, EUIPO ir jāiesniedz preču zīmes reģistrācijas pieteikums un jāsamaksā pieteikuma maksa. Pieteikumu var aizpildīt latviešu valodā, to var iesniegt elektroniski vai citā veidā. Elektroniski iesniegtiem pieteikumiem ir maksas atlaides. **Pieteikumu tiešsaistē var iesniegt EUIPO tīmekļvietnē:** <https://euipo.europa.eu/ohimportal/lv/apply-now>

Informācija par pieteikuma maksām ir atrodama:
<https://euipo.europa.eu/ohimportal/lv/fees-and-payments>

Pēc pieteikuma saņemšanas EUIPO pārbauda tā atbilstību formālajām prasībām un veic preču zīmes ekspertīzi, ņemot vērā visu ES dalībvalstu patērētāju uztveri. Zīme nedrīkst būt aprakstoša, maldinoša vai amorāla nevienā no dalībvalstu oficiālajām valodām. Ja ekspertīzes rezultātā preču zīme ir atzīta par reģistrējamu, to publicē EUIPO oficiālajā izdevumā. 3 mēnešu laikā pēc publikācijas dienas jebkurš agrāko tiesību īpašnieks var iesniegt iebildumu pret zīmes reģistrāciju. Ja nav saņemti iebildumi pret preču zīmes reģistrāciju, preču zīmi reģistrē.

Ja pret Eiropas Savienības zīmes reģistrāciju ir saņemts iebildums, to izskata EUIPO Alikantē (Spānijā).

Ja preču zīmi neregistrē, pieteikuma maksa netiek atgriezta.

Preču zīmes starptautiskā reģistrācija

Preču zīmju starptautisko reģistrāciju regulē divi starptautiskie līgumi: Madrides nolīgums par zīmju starptautisko reģistrāciju un Madrides nolīguma par zīmju starptautisko reģistrāciju protokols. Abu līgumu nosacījumi attiecas tikai uz valstīm, kas ir tiem pievienojušās un līdz ar to ietilpst Madrides Savienībā. Tā kā Latvija ir Madrides Savienības dalībvalsts, Latvijas preču zīmju pieteicēji var izmantot šo līgumu garantētās priekšrocības un ar vienu reģistrācijas pieteikumu nodrošināt preču zīmei aizsardzību pieteicēja izvēlētajās Madrides Savienības valstīs. **Madrides Savienības valstu saraksts saraksts pieejams Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (World Intellectual Property Organization – WIPO) tīmekļvietnē:**

<http://www.wipo.int/madrid/en/members/>

Diemžēl ne visu Madrides Savienības dalībvalstu preču zīmju datubāzes ir publiski pieejamas, līdz ar to informācija par identiskas vai līdzīgas preču zīmes eksistenci kādā no dalībvalstīm var izrādīties nepilnīga. **Salīdzinoši plaša informācija pieejama rīkā “TMview”:**

<https://www.tmdn.org/tmview/welcome.html?lang=lv>

un datubāzē Romarin:

<http://www.wipo.int/romarin>

(ailē *Designated Contracting Parties* jāieraksta izvēlētais valsts divburtu kods).

Starptautiskai reģistrācijai var pieteikt Latvijas Republikas Patentu valdē reģistrētas vai reģistrācijai pieteiktas Latvijas pieteicēju preču zīmes (ar nosacījumu, ka tās tiks reģistrētas).

Iesniedzot starptautiskās reģistrācijas pieteikumu Patentu valdē, ir jāaizpilda starptautiskās reģistrācijas pieteikuma veidlapa, kas atrodama Patentu valdes tīmekļvietnes sadaļā “Preču zīmes” – “Veidlapas”:

<http://www.lrpv.gov.lv/lv/precu-zimes/veidlapas>

Pieteikuma veidlapu aizpilda latviešu valodā, un tajā sniegtajiem datiem par preču zīmi un zīmes īpašnieku ir jāsakrīt ar nacionālās reģistrācijas vai nacionālās reģistrācijas pieteikuma datiem. Preču un/vai pakalpojumu saraksts jāpievieno angļu vai franču valodā, un tas nedrīkst aptvert plašāku preču un/vai pakalpojumu klāstu, kā norādīts nacionālajā reģistrācijā vai nacionālās reģistrācijas

ieteikumā. Pieteikumā jānorāda tās Madrides Savienības dalībvalstis, kurās pieteicējs vēlas reģistrēt preču zīmi.

Patentu valde pārbauda pieteikuma datu atbilstību noteikumiem, kā arī sagatavo un nosūta starptautiskās reģistrācijas pieteikumu WIPO Starptautiskajam birojam Ženēvā (Šveicē). Starptautiskās reģistrācijas pieteikuma sagatavošana ir pakalpojums, par kuru Patentu valde iekasē maksu. Savukārt par zīmes starptautisko reģistrāciju pieteicējs maksā tieši Starptautiskajam birojam. **Starptautiskās reģistrācijas maksas lielums ir atkarīgs no valstu skaita, kurās pieprasīta zīmes aizsardzība, kā arī no preču un/vai pakalpojumu saraksta kļau skaita. Maksu kalkulators pieejams:** <http://www.wipo.int/madrid/en/fees/calculator.jsp>

Starptautiskais birojs neveic preču zīmes ekspertīzi. Ja pieteikums atbilst visām formālajām prasībām un ir samaksāta reģistrācijas maksa, Starptautiskais birojs preču zīmi reģistrē starptautiskajā reģistrā un nosūta zīmes īpašniekam vai tā pilnvarotajam pārstāvim reģistrācijas apliecību.

Katrā valstī, uz kuru ir attiecināta starptautiskā reģistrācija, tiek veikta preču zīmes ekspertīze. Tā tiek veikta saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem.

Gada laikā no dienas, kad zīme ierakstīta starptautiskajā reģistrā, preču zīmju iestāde, kura veic ekspertīzi, paziņo Starptautiskajam birojam, vai attiecīgajā valstī preču zīmei var tikt nodrošināta aizsardzība, vai arī informē par iemesliem, kuru dēļ aizsardzība tiek atteikta. Starptautiskajā reģistrā tiek ierakstīta informācija par ekspertīzes rezultātiem katrā no pieteicēja izvēlētajām valstīm. Aizsardzības atteikums kādā no valstīm attiecas tikai uz konkrēto valsti, neskarot starptautiskās reģistrācijas tiesisko aizsardzību pārējās pieteicēja norādītajās valstīs.

Starptautiskās reģistrācijas īpašnieks jebkurā brīdī var papildināt valstu skaitu, kurās preču zīmei nepieciešams nodrošināt aizsardzību. **Vēlāka teritoriāla attiecinājuma pieprasījumu īpašnieks var iesniegt tieši Starptautiskajā birojā, aizpildot veidlapu “Designation subsequent to the international registration” (Form MM4)** <http://www.wipo.int/madrid/en/forms/>, vai ar pieprasījumu vērsties Patentu valdē.

Ko nozīmē izņēmuma tiesības uz preču zīmi? Kā darbojas preču zīmes reģistrācija?

Gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā, gan starptautiski reģistrēta preču zīme nodrošina izņēmuma tiesības attiecīgajā teritorijā. Reģistrācija ir spēkā 10 gadus, skaitot no pieteikuma datuma. Šim termiņam beidzoties, reģistrāciju var atjaunot ikreiz uz jaunu 10 gadu periodu. **Preču zīmes īpašniekam ir tiesības, lietojot spēkā esošu reģistrētu preču zīmi, tai pievienot apzīmējumu ®.**

Īpašnieks var preču zīmi pārdot, dāvināt, iekļāt, novēlēt mantojumā (kā jebkuru īpašumu) vai ar licences līgumu piešķirt citai personai tiesības to lietot.

Izņēmuma tiesības uz preču zīmi izpaužas tādējādi, ka personai, uz kuras vārda preču zīme reģistrēta, ir tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot šādus apzīmējumus:

- jebkuru preču zīmei identisku apzīmējumu saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrēta preču zīme;

- jebkuru apzīmējumu, ja sakarā ar tā identiskumu vai līdzību preču zīmei un to preču vai pakalpojumu identiskumu vai līdzību, kuriem reģistrēta preču zīme un saistībā ar kuriem minēto apzīmējumu lieto, pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi.

Citām personām var aizliegt šādus apzīmējumus lietot (uzdrukāt, piestiprināt) uz precēm vai to iepakojuma, var aizliegt preču piedāvāšanu, laišanu tirgū vai uzglabāšanu, pakalpojumu sniegšanu vai piedāvāšanu saistībā ar šiem apzīmējumiem, preču importu vai eksportu, minēto apzīmējumu lietošanu lietiskajos dokumentos un reklāmā.

Preču zīmes īpašniekam pašam ir jāseko, vai kāds cits nepiesaka reģistrācijai vai nelieto tādu pašu vai līdzīgu apzīmējumu uz tādām pašām vai līdzīgām precēm un pakalpojumiem.

Ko darīt, ja konstatē preču zīmes nelikumīgu izmantošanu?

Konstatējot reģistrētas preču zīmes izmantošanu komercdarbībā bez īpašnieka atļaujas, tiesā var celt civilprasību par preču zīmes pārkāpumu un pieprasīt nelikumīgās izmantošanas pārtraukšanu, nodarīto zaudējumu (arī neiegūtās peļņas) atlīdzināšanu, tiesāšanās izdevumu segšanu, viltoto preču un to izgatavošanā izmantoto rīku un materiālu iznīcināšanu. Attiecīgā pirmās instances tiesa ir Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa. Gadījumos, kad preču zīmes pārkāpums izdarīts tīši vai ar ļaunprātīgu nolūku, vainīgās personas var saukt arī pie administratīvās atbildības vai kriminālatbildības.

Informācija pieteicējiem

Informācija par preču zīmes aizsardzību:

Patentu valdes tīmekļvietnē: <http://www.lrpv.gov.lv>

Informāciju var saņemt arī, zvanot uz

tālruni **67099600** vai **67226628** un rakstot uz

e-pastu valde@lrpv.gov.lv vai patbib@lrpv.gov.lv

Saņemot konsultācijas par preču zīmju pieteikumu iesniegšanu, kā arī iesniegt preču zīmju pieteikumus:

Patentu valde
Citadeles iela 7/70
Rīga, LV-1010
Klientu apkalpošanas laiks:
Darba dienās 9:00 – 16:00

Pieklūgt informācijas resursiem par preču zīmēm, saņemt konsultācijas par to izmantošanu, kā arī pasūtīt preču zīmju meklējumus:

Patentu valdes departaments “Patentu tehniskā bibliotēka”
K. Valdemāra iela 33, 4. stāvs
Rīga, LV-1010
Klientu apkalpošanas laiks:
P, O, C, P 9:00 – 17:00
T 10:00 – 18:00

Buklets sagatavots pēc Latvijas Republikas Patentu valdes iniciatīvas ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja finansiālu atbalstu.

Latvijas Republikas
Patentu valde

PREČU ZĪME